

Oppsummering fra Informasjonsmøte om skolebudsjett og omstilling

Tid og sted: 1. oktober kl. 19–21, Folkets Hus, Stavanger

Arrangør: Kommunalt Foreldreutvalg (KFU) Stavanger

Til stede: Ordfører, skolesjef, leder og nestleder i utvalg for oppvekst og utdanning, samt rektorrepresentant. Foreldrerepresentanter fra de fleste skolene.

Formålet med møtet

KFU inviterte foreldrerepresentanter fra hele kommunen for å gi et felles bilde av den økonomiske situasjonen i Stavanger-skolen og hvordan den påvirker hverdagen i skolene. Møtet skulle også bidra til å avklare begreper, roller og prosess – og gi rom for spørsmål fra FAU og SU.

Økonomien i korte trekk

Kommunen står nå midt i en omstillingsperiode der målet er å bruke ressursene mer målrettet uten å svekke kvaliteten. I 2025 ble det gjort et midlertidig trekk på 1,5 % i tjenestene, noe som for skolene utgjør rundt 30 millioner kroner.

Begrepet “omstilling” ble forklart som mer enn bare kutt: det handler om å finne nye måter å organisere arbeidet på for å bevare det som er viktigst for elevene.

Hvorfor omtales stavangerskolen som «dyr»?

Bakgrunnen for at Stavangerskolen ofte omtales som en av landets «dyreste», handler ikke om ineffektiv drift, men om bevisste politiske prioriteringer over tid. Kommunen har ønsket å satse på kvalitet gjennom høy lærertetthet og flere voksne i skolehverdagen. I dag har Stavanger om lag **140 undervisningsårsverk mer enn den nasjonale lærenormen**, tilsvarende rundt **120 millioner kroner**, og antallet årsverk i **elevrettet arbeid** (assistenter, miljøarbeidere osv.) har økt med **23 prosent fra 2020/21 til 2024/25**, altså om lag **79 årsverk eller 55 millioner kroner**.

Dette har gitt skolene gode rammevilkår, og resultatene på både læringsutbytte, trivsel og gjennomføring ligger høyt sammenlignet med andre kommuner. Samtidig understrekes det fra scenen at det ikke er en direkte ett-til-ett-sammenheng mellom hvor mye penger som brukes og hvilke resultater som oppnås, og at dagens økonomiske situasjon **ikke lenger gjør det mulig å opprettholde samme ressursnivå**. Nå handler det om å sikre **økonomisk bærekraft**, samtidig som man **bevarer kvaliteten** i kjerneoppdraget.

Målet for kommunen er å gjennomføre nødvendige kutt og omstillinger **uten at det går ut over undervisning og læringsmiljø**, og å bruke ressursene mer effektivt – ikke nødvendigvis færre, men smartere.

Kort sagt: Stavangerskolen har vært «dyr» fordi den har vært **godt bemannet**, men nå må man finne måter å **beholde kvaliteten med færre midler**.

Hva menes med «effektivitet»?

Begrepet effektivitet ble løftet frem som et vanskelig, men viktig tema. I økonomien handler effektivitet om å få mest mulig ut av pengene. I skolen betyr det noe mer: at hver krone faktisk bidrar til læring, trivsel og trygghet.

Rapporter som Agenda Kaupang gir nyttig innsikt, men må leses med varsomhet, fordi de ikke fanger opp kvaliteter som relasjoner, forebygging og inkludering. Det ble derfor pekt på behovet for smartere organisering og samarbeid mellom skolene, slik at ressursene brukes best mulig uten at kvaliteten svekkes.

Tildelingsmodellen – slik fordeles skolepengene

Skolebudsjettene i Stavanger fordeles etter en fast **tildelingsmodell** som skal sikre rettferdighet, forutsigbarhet og transparens mellom skolene. Modellen bygger på flere komponenter: et **grunnbeløp per skole**, en **elevsats** som skiller mellom barne- og ungdomstrinn, samt **indekser** som tar hensyn til andelen **flerspråklige elever** og skolens **levikårsområde**. Disse indeksene skal bidra til å jevne ut forskjeller i behov mellom skolene.

Modellen har vært justert flere ganger de siste årene, og ble trukket frem i møtet som et system som **oppleves rettferdig i prinsippet**, men som i praksis kan gi **store utslag for enkelte skoler**. For eksempel kan en skole med «ugunstig» klassestørrelse – altså et trinn med 41 elever fordelt på to klasser (20–21 elever i snitt) – få en svakere økonomi enn en skole med 85 elever fordelt på tre klasser (rundt 28 elever per klasse). Begge skolene får midler etter elevtall, men lønnskostnadene per klasse gjør at den minste skolen sitter igjen med mindre til andre formål som utstyr, vedlikehold og støttefunksjoner.

Inn lederne understreket at modellen likevel har styrker: den er **forutsigbar, transparent og forståelig** for både rektorer og politikere. Samtidig arbeides det kontinuerlig med å finne en **balanse mellom rettferdig fordeling og reell tilpasning til skolers ulike behov**, særlig i lys av synkende elevtall og økte krav til tilpasset opplæring.

Kort sagt: tildelingsmodellen er et viktig verktøy for rettferdig ressursfordeling, men den gir ikke alltid like rettferdige utslag i praksis.

Politiske prioriteringer og prosess fremover

Politikerne gjorde det klart at skole fortsatt er et hovedsatsingsområde. Siden 2021 har skolene fått tilført 125 millioner kroner i økte rammer, blant annet for å sikre rekruttering og læringsmiljø. Nå ligger fokuset på å finne en mer bærekraftig balanse – og å unngå flate, lite målrettede kutt.

Ambisjonen er å beskytte det som betyr mest for elevene: god undervisning, høy lærertetthet og et trygt skolemiljø. Politikerne presiserte at skolenedleggelse **ikke** er aktuelt i denne perioden, men at endringer på sikt må vurderes i takt med synkende elevtall.

Forslaget til ny Handlings- og økonomiplan (HØP) 2026–2029 legges frem **24. oktober**, med behandling i **november og desember**. FAU og SU vil få mulighet til å gi innspill i høringsperioden, og KFU vil bidra til å samle og formidle foreldrenes perspektiv.

Her-og-nå-effekter – lærertetthet, arbeidsmiljø og rekruttering

Et sentralt tema i møtet var hvordan de økonomiske innstrammingene allerede merkes i skolene, og hva dette betyr på kort sikt. Flere pekte på at **ansettelsesstopp, økt arbeidsbelastning og færre voksne i klasserommene** allerede skaper uro blant ansatte og foreldre. Selv om målet er å skjerme undervisningen, vil reduksjoner i lærertetthet og støttefunksjoner uunngåelig merkes i hverdagen.

Fra administrasjonens side ble det påpekt at skolene fortsatt skal levere på alle **lovpålagte oppgaver** og sikre et **trygt og godt læringsmiljø** for elevene, selv innenfor strammere rammer. Skolesjefen presiserte at omstilling ikke nødvendigvis betyr dårligere kvalitet, men at man må **organisere ressursene smartere**, prioritere tydeligere og styrke samarbeidet mellom skolene.

Samtidig uttrykte både politikere, skoleledere og foreldrerepresentanter **bekymring for mulige konsekvenser**: lavere lærertetthet kan på sikt påvirke arbeidsmiljøet, øke stressnivået blant lærerne og gjøre det vanskeligere å rekruttere og beholde erfarne ansatte. Flere mente at dette igjen kan få ringvirkninger for elevenes trivsel og læring, spesielt for de som allerede er sårbare.

Det ble også trukket linjer til den kommende **handlingsplanen for trygt og godt skolemiljø**, som alle i panelet stiller seg bak. Spørsmålet som ble reist, var om det er realistisk å nå målene i planen dersom ressursene reduseres. Konklusjonen var at **planen må følges av handling og prioriteringer i budsjettene**, for at den skal få ønsket effekt.

Kort sagt: Omstillingene i skolen merkes allerede lokalt. Utfordringen fremover blir å **redusere kostnader uten å redusere trygghet, læring og arbeidsmiljø**.

Lovpålagte oppgaver og elevenes rettigheter

Skolene er forpliktet til å levere på alle lovpålagte områder, inkludert spesialundervisning, særskilt språkopplæring, svømmeopplæring og retten til et trygt og godt skolemiljø. Hvordan dette organiseres, kan likevel endres.

Et sentralt tema var hvordan kutt kan påvirke elever med særskilte behov. Stavanger bruker mer på spesialundervisning enn sammenlignbare kommuner, men behovene har også blitt mer komplekse. Målet fremover er ikke å redusere støtten, men å bruke den **mer presist** – slik at ressursene faktisk når frem til de elevene som trenger det mest.

SFO – inkludering og bemanning

Innføringen av gratis kjernetid for 1.–3. trinn har økt deltakelsen betydelig, noe som styrker fellesskapet og sosial utjevning. Samtidig har veksten skapt press på bemanningen.

Den vedtatte normen på 12 barn per ansatt er midlertidig økt til 15. Politikerne understreket at ambisjonen om 12:1 står fast, men at man i mellomtiden må finne løsninger som ivaretar kvalitet og trygghet.

Foreldre-skole: samarbeid i praksis

Flere av innleiderne trakk frem **hjem-skole-samarbeidet** som en nøkkelfaktor for å lykkes i en tid med omstilling. Den nye **strategien for kvalitet i Stavangerskolen**, som blant annet vektlegger foreldreinvolvering, ble fremhevet som et verktøy som nå må **tas i aktiv bruk**, ikke bare bli liggende i skuffen.

God kommunikasjon mellom skole og hjem handler både om forventningsavklaringer og tilgjengelige kanaler. **Vigilo** ble nevnt som hovedkanal for meldinger, men det ble samtidig presisert at lærere ikke alltid kan svare utenom arbeidstid, og at foreldre bør vise forståelse for det.

FAU og KFU ble løftet frem som **viktige samarbeidspartnere** i denne perioden. Når økonomien blir strammere, øker behovet for tydelig dialog mellom foreldre og skole om hvordan man best kan støtte elevenes læringsmiljø – både praktisk og sosialt. Foreldre kan bidra med innspill, frivillig innsats og støtte til skolens arbeid, men samtidig må det være klart at **ansvaret for faglig og pedagogisk innhold ligger hos skolen**.

Kort oppsummert: Et trygt og tydelig samarbeid mellom skole og hjem blir enda viktigere når ressursene er knappe. Foreldrene er ikke bare mottakere av informasjon, men en del av fellesskapet rundt elevene.

Spørsmål fra salen – hovedtema

Spørsmålene og innspillene fra salen viste et sterkt engasjement og en felles bekymring for hvordan økonomiske endringer vil påvirke **elevene i praksis**. Mange av spørsmålene dreide seg om **hvordan kuttene faktisk vil merkes i skolehverdagen**, og hvordan kommunen vil sikre at lovpålagte oppgaver og et godt læringsmiljø ivaretas.

Et gjennomgående tema var **konsekvensene for sårbare elever** og barn med særskilte behov. Foreldre uttrykte uro for at færre voksne i skolen kan føre til mindre oppfølging og økt risiko for uro og mistrivsel. Det ble også stilt spørsmål om hvordan kommunen skal følge opp elever som trenger ekstra støtte i overgangen mellom skole og SFO.

Flere stilte spørsmål om **rettferdigheten i tildelingsmodellen**, særlig hvordan den slår ut for skoler med ulike elevtall og sammensetning. Enkelte påpekte at forskjeller i byggenes tilstand, sjukefravær og hærverk også påvirker skolens økonomi – og dermed kvaliteten på tilbudet.

Et annet tema var **vedlikehold og investeringer**. Flere ønsket å forstå hvorfor nye skolebygg fortsatt planlegges, samtidig som driftsbudsjettene kuttet. Politikerne forklarte at investeringsmidler og driftsmidler kommer fra ulike budsjetter, men er enige i at vedlikehold må prioriteres bedre for å unngå større utgifter på sikt.

Flere etterlyste også **åpenhet og forutsigbarhet**: Hvordan kan skolene planlegge hvis budsjettene endres underveis? Det ble oppfordret til tydeligere informasjon fra både administrasjonen og politikere, slik at foreldre og FAU kan bidra konstruktivt i omstillingsprosessen.

Kort sagt: Foreldre og ansatte deler et felles ønske om å bidra til løsninger, men er opptatt av at **kuttene må skje med omtanke og åpenhet** – og at barna fortsatt skal merke at de går på en trygg og god skole

Hva skjer nå?

Prosessen frem mot Handlings- og økonomiplanen (HØP) 2026–2029 ble tydeliggjort i møtet. Her er hovedpunktene og anbefalingene videre:

Viktige datoer i budsjettprosessen:

- **24. oktober:** Kommunedirektørens forslag til HØP 2026–2029 legges frem
- **25. november:** Første behandling i *Partssammensatt utvalg*
- **27. november:** Behandling i *Formannskapet* – deretter legges budsjettet ut på høring
- **15. desember:** Endelig vedtak i *Bystyret*

Mulighet for innspill:

- I høringsperioden kan **FAU, SU og foreldregrupper** sende inn sine synspunkter.
- Foreldre oppfordres til å bruke egne kanaler til å formidle hvordan omstillingene faktisk påvirker skolene.
- KFU vil følge prosessen tett og bidra til å samle innspill fra foreldre og FAU.

Felles mål og prioriteringer:

- Bevare skolens **kjerneoppdrag**: trygghet, læring og inkludering.
- Gjennomføre nødvendige endringer med **åpenhet, samarbeid og realisme**.
- Sikre at elevene fortsatt opplever en **god og forutsigbar skolehverdag**, selv i økonomisk krevende tider.

Kort sagt: Omstillingene krever samarbeid og tydelig kommunikasjon – men retningen er klar. Stavanger skal fortsatt ha **gode skoler for alle barn**, også når midlene må brukes klokere enn før.